

IL-BELT

VICTORIA

RIVISTA MAHRUĠA MILL-PARROĊÇA TA' SAN ĠORĠ — GĦAWDEX

Mejju - Ġunju 1989

Nru 48

“ISAW!! Dalwaqt jasal l-EŻAMI”

Il-Messaġ ta' l-Arċipriet

Malli jibded jiterbu l-jiem ta' Mejju, dlonk il-hsieb ta' kull student jibda' jhewden fuq l-eżamijiet. Kollox jibda' jfakkru fihom. Il-ġenituri ma jonqsux li jzidu id-doża u hallihom itennu: “Studja, taħlix żmien....dalwaqt l-eżamijiet!”

Ma ttihomx tort. Hadd ma jrid lill-uliedu aġġar minn haddiehor. Hadd ma jixtieq jarahom jehlu fl-eżamijiet. Hadd ma jrid jara lill-uliedu barra, bla xogħol, filwaqt li t-tfal tal-ġara jibded jaħdmu.

Nghiduha kif inhi: xi ftit jew wisq f'dawn il-jiem ta' Mejju u Ġunju, kull student jaġmel l-ġhalmu tiegħu, u jistudja xi ftit iktar mid-soltu. Kien ikun ferm aħjar li kieku ma heliex tant żmien matul is-sena, u ta' kuljum studja xi ftit. Kieku kien iħossu ferm aħjar, iktar kalm, ċart minn nifsi, u l-jiem ta' l-eżamijiet ma jbeżżgħux daqstant.

Dan il-hsieb ta' l-eżamijiet ifakkarna li l-koll kemm aħna għandna l-eżamijiet tagħna. Id-Drammaturgu Edoardo de Filippo għandu Kummedja Soċjali li gġib l-isem: “Gli esami non finiscono mai”. U f'din il-kummedja, dan l-awtur jurina kif aħna l-bnedmin ta' kuljum ikollna noqgħodu għall-diversi eżamijiet: eżamijiet taħt diversi forum, fosthom ċerti deċiżjonijiet, u għażliet, bejn haġa u oħra; naghmlux hekk, jew inkella jaqbilx naghmlu xorta oħra; ngħid it-tali kelma jew inkella nipprova ma ngħid xejn; ingib ruħi b'mod jew inkella niddeċiedi li ngib ruħi b'mod ieħor.

Hajjtina eżamijiet kontinwi: minn jistudja, min kapaċi jżen bla ma jgħaġġel, jixtar sewwa qabel ma jfatta, allura jgħaddi mill-eżami; min igerfex, minn jgħaffeg, min i parla

bl-addoċċ, x'aktarx jeħel, u jgib marki ħżiena.

Għalhekk tajjeb li l-koll kemm aħna nkunu prudenti fil-hajja fl-imġieba, fil-kliem li ngħidu. Mela, għaliex ma nehdux il-parir li aħna nagħtu lill-uliedna: “Studjaw!!!”, Ejjew ngħidu dawn il-kelmiet liha nfusna: ejjew nistudjaw sewwa dak li nkunu ser ngħidu, dak li nkunu ser naghmlu, u żgur li ma jiddispaċinix.

Jekk jirnexxielna nistudjaw eġġmilna matul ħajjitna kollha, żgur li ngħaddu minn kull test u minn kull eżami. Jekk naghmlu hekk inkunu qed inhejju ruħna għall-akbar eżami ta' ħajjitna: eżami li jsir darba biss, li minnu ma hemmx riparatorju: jekk tgħaddi tifraħ, u tgawdi, jekk teħel, titlef kollox. Qed ngħid għall-aħħar eżami ta' ħajjitna: il-Ġudizzju. Irrid naghmlu jien u trid tagħmlu int: eżami li minnu ma jahrab hadd. Eżami li fih irridu nuru is-sewwa li wettaqna u l-ħażen li ħrabna. Jekk jirnexxielna naghmlu hekk, allura ngħaddu żgur, u l-premjura jkun tagħna, u ma jehodulna hadd.

Għalhekk, għeżiež: mhux aħjar NISTUDJAW eġġmilna kull hin u kull mument? Mhux aħjar inbati ftit kuljum, biex inwettaq deċiżjonijiet għaqdin, milli nintelaq u nimxi mal-kurrent u mbagħad ikolli naqdef lura lejn fejn inkun tlaq? Mhux aħjar inkun ippreparat? Għaliex ngħiduha kif inhi: kull student jaf meta ser ikollu l-eżamijiet: kull student jaf li f'Ġunju jibda' jberraq u jrid juri x'jaf u xi studja. Iżda jien u int, u l-oħrajn kollha ma nafux meta ser ikellna l-eżami ta' l-aħħar.....it-timetable jafha biss il-Mulej: Mela isingħu minni, “EJJEW NISTUDJAW FKULL HIN, għax l-eżami jista' jkun FKULL HIN.

L-Eċċellenza Tiegħu Mons Isqof Nikol Cauchi għoġbu jaħtar lill-Wisq Reverendu Dun Antonio Cefai bħala Kanoniku Onorarju tal-Kollegġjata Bażilika tagħna. In-nomina ta' Dun Anton Cefai bħala Kanoniku Onorarju saret nhar l-24 ta' April 1989.

Dun Anton Cefai twieled fil-4 ta' Ġunju 1904 minn Antonio u Anna neè Muscat. Hu gje ordnat saċerdot mill-E.T. Mons. M. Gonzi fil-21 ta' Awissu 1931. Fil-1945 mar joqgħod Malta wara li qatta' sittax il-sena bħala Kappillan tal-Kor tal-Knisja Katidrali. Għall-37 sena huwa kien Vici parroku tal-Kattidral ta' Malta, u mill-1964 sa llum huwa ta' servizz ta' Ċerimonjier Kapitulari. Dam kappillan tal-Arċisqof Gonzi kważi 12 il-sena. F'dan iż-żmien kollu huwa baqa' marbut mal-Bażilika ta' San Ġorġ, u kien jieħu sehem fil-hafna festi li jsiru fha.

Filwaqt li nifirhulu nawgurawlu AD MULTOS ANNOS

EDITORJAL

IL-LAJĊI FIL-KNISJA

Ftit taż-żmien ilu l-Papa Ġwanni Pawlu II ippubblika l-Eżortazzjoni Apostolika Post-Sinodali "IL-MISSJONI U L-VOKAZZJONI TAL-LAJĊI FIL-KNISJA U FID-DINJA". Dan id-dokument jitlob minna l-lajċi studju fil-fond tas-sehem li qed nagħtu ahna fi hdan il-Knisja li minnha ngħamlu parti.

Fid-dahla għal din l-Eżortazzjoni il-Papa jikkwota s-sejha tal-Konċilju Vatikan II u "isejjaħ lil-lajċi kollha biex iwiegħbu bil-ferħ, b'generożità kbira u bil-hegga ta' qalbhom għal-lehen ta' Kristu...". Kif għid il-Papa l-għan ta' din l-Eżortazzjoni huwa "li jjanqal u jsaħħah fil-insara lajċi kollha, u f'kull wiehed u waħda minnhom, fehma aktar soda tad-don u tar-responsabilità ta' kulhadd fix-xirka u l-missjoni tal-Knisja".

Din l-Eżortazzjoni tal-Papa fiha messaġġ għal diversi kategoriji. Dan hu, fil-qosor hafna, il-messaġġ tal-Papa li diversi sezzjonijiet:

Lit-Tfal: *It-Tfal bhala membri hajjin tal-familja għinu biex iqaddsu lill-ġenituri tagħhom. It-tfal u l-adoloxxenti huma parti mill-Knisja li ma għandhiex tiġi minnsja.*

Liz-Żgħażaġh: *Il-Knisja għandha tant affarijiet x'tgħid liż-żgħażaġh, u ż-żgħażaġh għandhom tant affarijiet x'tgħidu lill-Knisja. Il-Knisja tħares lejkom b'fiduċja u b'imħabba. Harsu lejha u ssibu fiha l-Wieċ ta' Kristu.*

Lill-Irġiel: *Hafna oqasma fil-Knisja jilmentaw nuqqas ta' preżenza ta' l-irġiel; uħud minnhom ifarfro minn fuq spallejhom ir-responsabilità tagħhom fil-Knisja u jhallu kollok f'idejn in-nisa. Għalhekk jeħtieġ aktar hidma pastorali ta' l-irġiel u tan-nisa flimkien.*

Lin-Nisa: *Fit-twertiq ta' l-apostolat, il-mara hi msejha biex thaddem id-doni tagħha ta' mara. L-ewwelnett: id-don tad-dinjità tagħha ta' mara bil-kelma u bix-xhieda ta' hajjitha. Il-mara għandha żewġ hidmiet: (a) tagħti dinjità lill-hajja miżżeuġa u lill-maternità; (b) tagħmel il-kultura iktar umana.*

Lill-Anzani: *Il-Bibbja tippreżenta lill-anzjan bhala persuna mimlija għerf u biża' t'Alla. Trid tkun ta' eżempju fil-Knisja lill-poplu kollu t'Alla. Intom baqgħikom missjoni xi tuwettqu u kontribut x'tagħtu.*

Lill-Morda: *Anke l-morda huma mibgħutin bhala haddiema fil-għalqa tal-Mulej. Nitolbu lilkom ilkom li ssofru biex tghinuna. Propju lilkom li intom dgħajfin nitolbukom li ssiru għajn ta' qawwa għall-umanità u għall-knisja.*

Biex dak li hemm f'din l-Eżortazzjoni jitwettaq u jseħħ il-Papa jtemm b'talba lill-Vergni Mbierka u jspjiċċa b'dan il-kliem: "Vergni u Omm, mexxina u wettaqna bhala veri wlied ta' Ibnek ħa nagħtu sehenna biex timbena fuq l-art, ċiviltà ta' verità u ta' mħabba, skond ir-rieda t'Alla u għall-glorja tiegħu".

Hija x-xewqa tal-Papa li din l-Eżortazzjoni tiġi studjata bir-reqqa biex il-lajċi jagħrfu sewwa s-sehem tagħhom fil-Knisja u għalhekk ahna ċerti li 'l quddiem fil-parroċċa tagħna jiġu organizzati serje ta' laqgħat biex jiġi spjegat ċar dan il-messaġġ importanti tal-Papa.

IL-BELT

RIVISTA TA' KULL XAHREJN

Uffieċċju Editorjali:

Centru Parrokkjali San Ġorġ
Triq il-Karità, Victoria, Għawdex.
Tel: 556377

Membri ġodda fil-Komunità Parrokkjali

- 05.3.89: JANICA, bint John Xuereb u Michelina neè Xerri
26.3.89: STEFAN JOSEF, iben Emanuel Vella u Ann Maria neè Formosa
26.3.89: STEPHANIE, bint George Attard u Margaret neè Bajada.
1.4.89: MARIA, bint Saviour Attard u Philomena neè Tabine
2.4.89: CLAUDIA bint Francis Haber u Antonia neè Buttigieg
2.4.89: RODIENNE, bint George Xerri u Maria neè Galea
8.4.89: GEORGE-MARIO, iben M'Angelo Said u Maria Victoria neè Fiteni.
8.4.89: ALESSANDRA, bint Baskal Grech u Maria neè Sacco
15.4.89: CHRISTIAN-JOE, iben Saviour Borg u Doreen neè Merciecia
23.4.89: ANNA MARIA, bint Francis Borg u Maria neè Gatt
28.4.89: NATHANAEL, iben Anton Zammit u Noemi neè Said.
29.4.89: EDWARD-PAUL, iben Dr. Teddie Farrugia u Monica neè Borg.
30.4.89: CLINT, iben Joseph Gatt u Orietta neè Schembri
04.5.89: JOANNE, bint George Fenech u Maxine neè Formosa

Marru jingħaqdu ma' Kristu Rixxat:

- 6.3.89: Luigi Bezzina
11.3.89: Helen Debrinot
16.3.89: Francis Galea
17.3.89: Georgia Grech
21.3.89: Maria Cremona
17.4.89: Joseph Lupi
20.4.89: Georgia Grech
21.4.89: Carlo Gatt

DONAZZJONIJIET GħAR-RIVISTA

Paul Scicluna (Canada) 20 US\$
Sam Galea (Mich.USA) 20 US\$
A. Lupi Lm1, F. Portelli Lm2

Hinijiet tal-Quddies:

Matul il-Ġimgħa fil-Għaxija: 5.30 p.m. u 7.00 p.m.
Mdud u Festi fil-Għaxija: 5.00 p.m. 6.30 p.m.

L-EWWEL TQARBINA 1989

Apap George, Attard Eddie George, Borg Eric, Borg Noel, Camilleri George, Camilleri Shawn, Farrugia Anthony Alex, Farrugia George, Farrugia Joseph, Farrugia Mario, Fenech Dominic, Galea Stefan, Gatt Bertrand, Gatt Joseph, Grech Joseph, Grech Ruben, Grech Stefan, Grima John Paul, Mercieca Ruben, Sacco Eddie, Said Adrian, Said Manuel, Sarè Anthony, Scicluna Billy Joe, Scicluna Franco, Sultana Matheuw, Tabone Michael, Vella George, Vella Kenneth, Zammit Aaron, Zammit Max.

Azzopardi Rita, Bezzina Jesahel, Camilleri Gina, Camilleri Simone, Cassar Charmaine, Cauchi Alison, Cauchi Sonja, Debattista Georgina, Farrugia Christianne, Farrugia Mandy, Formosa Antonella, Gatt Tanya, Grech Roberta, Grima Joanne, Meylak Andrea, Micallef Maria, Muscat Maria, Portelli Lorianne, Rapa Francianne, Sacco Marie Patricia, Sacco Sylvana, Said Angie, Saliba Melissa, Sillato Daniela, Theuma Claire, Vella Diane, Xerri Diana, Zammit Jacqueline.

GRIZMA TA' L-ISQOF 1989

Attard Joseph, Attard Tony, Azzopardi George, Bezzina Anthony, Camilleri Jeffrey, Camilleri Josef, Cardona George, Cardona John, Caruana Kevin, Cremona Mark, Debattista Tonio, Debono Noel, Farrugia Anthony, Farrugia Joseph, Farrugia Paul, Mercieca Antoine, Mercieca George, Mercieca Goduin, Sarè George, Vassallo Elvin, Vella Michael, Xuereb Vincent.

Attard Diane, Axiaq Joyce, Bezzina Sylvana, Bongailas Sharon, Borg Claire, Borg Elayne, Camilleri Doreen, Cassar Edel, Cassar Melanie, Cassar Titiane, Farrugia Monica, Fenech Sally, Formosa Mary Rose, Galea Carmen, Mizzi Natasha, Parnis Tanya, Sillato Natasha, Sultana Olivia, Vella Joanne, Zammit Sharon.

NIFIRHU....

- lil DR. CENSU TABONE li gie mahtur bhala President tar-Repubblika nhar l-4 ta' April 1989.
- lil Poeta Ghaudxi GORG PISANI li ghalaq tmenin sena nhar is-Sibt, 6 ta' Mejju 1989.
- Lil MRO. JOHN GALEA ghas-success li kiseb meta dderiega kuncert orkestrali fit- Teatru Manuel intella' mill-Mid-Med Bank.

ĠEJJA L-FESTA TAGHNA

Il-festa ta' San Ġorġ reġget maghna. It-thejjijiet ġa bdew. Dawk li ta' kull sena jaghtu l-ghajnuna taghhom biex il-festa tkun succèss jinsabu lesti biex jibdeu ix-xoghol ta' armar u thejjijiet oħra. Il-Bord Editorjali ta' din ir-rivista jixtieq li aktar żgħażaġh jitheggu biex jaghtu l-kontribut taghhom għas-succèss tal-festa. Iżda fuq

kollox nheggu lill-parruċċani kollha biex jithejjew spiritwalment billi jattendu l-funzjoni li ssir matul il-Hamisijiet bi thejjija għall-festa u li bdew nhar il-Hamis 18 ta' Mejju. Barra dan jixraq li meta jibda l-ġbir għall-festa nkunu generużi kemm fil-ġbir għall-festa ta' barra kif ukoll għall-festi fil-knisja.

Il-Kungress tax-Xirka ta' l-Isem Imqaddes t'Alla

Bejn Hadd il-Għid il-Kbir u l-Hadd 9 t'April 1989 ġie ċelebrat fil-Belt Victoria is-26 Kungress tax-Xirka ta' l-Isem Imqaddes t'Alla. Matul il-ħmistax il-jum saru diversi laqgħat fil-Bażilika tagħna u f'postijiet oħra bi thejija għall-egħluq tal-Kungress li nżamm nhar il-Hadd 9 t'April 1989. L-egħluq tal-kungress beda b'korteo minn Pjazza Kennedy sa Pjazza Indipendenza. Fil-Korteo hadet sehem il-banda "La Stella bid-daqq ta' innijiet reliġjużi. Mons Isqof Nikol Cauchi għalaq il-kungress fil-parroċċa tagħna b'Konċelebrazzjoni Pontifikali fil-Bażilika l-Hadd fil-Għodu 9 t'April. Din id-darba l-Kungress ġie organizzat fiż-żewġ parroċċi tar-Rabat flimkien, f'dik tagħna ta' San Ġorġ u fil-parroċċa tal-Katidral. Jixraq li f'din il-harġa ngħidu d-diskors li għamel Mons Arcipriet S. Borg fiċ-ċerimonja ta' l-egħluq tal-Kungress fi Pjazza Indipendenza:

Eccellenza Reverendissima, Reverendi Sinjuri, Huti Għawdxin:

"Il-Mulej hu r-Ragħaj Tiegħi": din kienet il-għajta ta' dan 26 Kungress tax-Xirka ta' l-Isem Imqaddes t'Alla fid-Djoċesi tagħna. "Il-Mulej hu r-Ragħaj tiegħi": għajta li għandha tnissel ferh u paċi fil-qlub tagħna ikoll. Għajta li tinzel bħal balzmu fuq il-għrieti ta' qalbna muġugħa. Għajta li timliena bil-kuraġġ f'dan iż-żmien kritiku li fih ninsabu. Għajta li trnibbet għewwa fina tama qawwija għaž-żmien li ġej.

Il-Mulej hu r-Ragħaj tiegħi: mhux jien jew int għażilnin u htarni bħala tali. Kien Gesù stess li stqarr pubblikament: **Jien hu r-Ragħaj it-Tajjeb** (Gw. 10,11) U din l-istqarrija serrieff il-moħħ ta' tant u tant bnedmin. U bir-raġun. Għaliex nistaqsu: Pliema stat kien jinstab il-bnednem qabel il-miġja tal-Messija?

Minn dak li naqraw fil-Kotba mqaddsa u mill-kotba ta' l-Istorja, il-Bnedmin kienu qishom nġhaġ dġhajja għall-aħħar, mitluqa għall-riehhom, bla eba għajna ta' hadd. Kienu nġhaġ bla saħħa, u bla eba faraġ. Kienu nġhaġ feruti u midruba b'kull xorta ta' mard, mirfusa u mishuga, bla eba id li lesta terfaġħom. Kienu nġhaġ bil-ġuħ u bil-għatx, ma jistgħu imissu xejn, għax shabhom hammuġu u dardru kull ikel u xorb li kellhom madwarhom. (Ezek. 34,18-19) Kienu nġhaġ mitlufa bla hadd ma jittixhom, biex jerga' jreggagħom lura lejn il-merħla tal-kenn u tal-kiwet.

Ġie Gesù fid-dinja u deher dawl kbir. Ġie Gesù fid-dinja, nieqes minn kollox, tieweġ f'qir go għar ta' l-annimali, ta' l-kundanna tal-mewt permezz ta' Erosi sa mill-ewwel żmien ta' hajtu; għex moħbi għal tletin sena shah; hareġ jipprokka fil-beraħ, ġej mġajjar, imzēbbelah, imsavwat, mislub u maqtl fuq salib, imbagħad qam u rroxta. U fost id-damma kollha tal-grajjiet li jiffurmuw il-hajja tiegħu fuq l-art tispikka l-għajta tiegħu:

JIEN HU R-RAGĤAJ IT-TAJJEB.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb iħossu dmir tiegħu li jmexxi lill-merħla afdaxta fidejħ: imexxiha lejn merġat kollhom ħidura u lejn nixxiegħat ta' ilma safi, halli hemm jistrieħu u hemm jitrēju. U Gesù qal ċar u tond: **Jien Hu t-Triq:** triq li min jimxi minnha ma jintilifx; it-triq li triegħ lejn post wieħed, is-sema pajżina; it-triq iebes iżda ċerta; it-triq tat-tbatija, iżda li tnissel il-hena bla tmiem.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb jgħix il-hajja tal-merħla tiegħu: Hu wieħed minnha. U Gesù ġie f'qir fost il-loqra, u ried li l-faqar jiffurmuw r-nikezza u l-ġid tiegħu. Hu tkellem dejjem is-sewva u qal ma' kulhadd il-Verità: **Jien hu l-Verità. Ragħaj li bis-**

Mons Arcipriet S. Borg jagħmel id-diskors tiegħu fi tmiem il-Kungress.

sewva jfiehem, bis-sewva jgħalle, bis-sewva jibni u jittella' fis-sod, ikabbar u jqaddes.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb ifittex in-nġhaġa l-mitlufa: ma jogħħodx jistenna lil min ikun talaq biex jerga' lura; iżda johroġ Hu stess ifittxu: għax Hu qallna: **Jien hu l-Hajja:** u jaf li bogħod minnu žgur li hemm il-mewt. Allura johroġ ifittxu lill-midneb biex jiltaq' miegħu bħalma għamel fuq il-Bir ta' Sikar, fid-dar ta' Zakkew, fuq il-mejda ta' Xmun il-Pubblikan.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb iħejjaq il-għrieti tal-merħla midruba: m'hemmx mard li ma hux kapaci jfiejju u jregg'a lura s-saħħa lil min iħossu dġhajjeġ u marid. Ma hemmx disraggħa waħda li ma tqanqlux u jħoss ma' min hu imġarab.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb jagħraf in-nġhaġ tiegħu: jagħrafhom il-koll: jaf x'jisimhom, jaf il-hsebijiet tagħhom, l-afetti tagħhom u l-hteġġijiet kollha tagħhom. Jaf fejn jinstabu u x'qed iġarrbu, u fiwaqit li d-dinja kollha tidħak bihom u tiddisprezzahom u tgħajjarho boloh, Hu jibdel din il-kelma u jibda' jsejġħilhom Imberka u jienja.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb jagħti hajtu għan-nġhaġ tiegħu: fethilna għajnejna hafna drabi meta mar jurina d-differenza kbira li tghaddi bejn il-Mikri u l-veru Ragħaj. Il-mirki, li n-nġhaġ mhux tiegħu, meta jara l-lupu ġej, jahrab, iġendi għall-rasu u jħalli lill-lupu jizbrana lin-nġhaġ kollha. Mentri hu, r-Ragħaj it-Tajjeb jagħti hajtu, kif fil-fatt għamel għall-merħla tiegħu.

Ir-Ragħaj it-Tajjeb ma jerraxh moħhu bin-nġhaġ li għandu fil-maqel: hemm nġhaġ oħra li ma humieq mill-maqel tiegħu. Dawn ukoll jehitēu l-kura tiegħu u jahdem u jinstjaka sabieħ anke huma jingabru flimkien, u jisiru merħla waħda u ragħaj wieħed.

Dan il-kliem għandu jimliena bil-kuraġġ: min hu dak ibleħ fostna li ma hux lest jagħmel hiltu kollha biex ikollu lil Gesù bħala Ir-Ragħaj tiegħu? X'Qed jitolb minna Gesù biex inserrhu moħhna li ahna niffurmuw parti mill-merħla tiegħu?

Ġesù huwa t-Triq: la huwa t-triq jistenna li ahna nimxu warajh. Hu quddiem biex jurina t-triq, ahna warajh biex hadd ma jintilif, avolja it-triq hija twila, dejġa mijmija bix-xewk u għoljiegħ. Hi t-triq tas-Sagrifċju u tat-tbatija. Hu imxiha qabilna u min jimxi fiha ma jintilif qatt.

Ġesù huwa s-SEWWA: u għalhekk jistenna li aħna l-merħla tiegħu nisimgħu leħnu. u nemmnu fih. Bħala nġaħ tal-merħla tiegħu hu meħtieġ li aħna nagħrafu leħnu, naċċettawh u nagħmlu dak kollu li jitlob minna. Dawk kollha li jagħmlu dak li jixtiequ Hu, ikunu qed iwettqu dak li Alla jrid minnhom.

ĠESÙ HU L-HAJJA: hajja li ma tispicċa qatt. Hajja li ebda għadu ma għandu jedd itemm. Hajja li hija msahħa bil-Ġisem u d-Demm ta' dan ir-Raġħaj tajjeb tagħna, li jagħtina Ġisem biex nikluh u demmu bħala xorb.

Ġesù hu r-Raġħaj it-Tajjeb mimli imħabba: jistenna li jkun hemm ftehim u għaġda bejnietna il-koll li nifurmwaw parti mill-merħla tiegħu. Zgur li l-Appostlu missierna San Pawl fl-Ittra tiegħu lin-nies ta' Filippi mar-jinterpreta x-xewqa ta' Ġesù meta qal: "Ha jkollhom l-istess imħabba, u ruh waħda u hsieb wieħed. Tagħmlu xejn pika ta' partit anqas għal ftahir fieragħ; imma kunu umli u kull wieħed minnkom iqis li-l-ieħor aħjar minnu Hadd minnkom ma għandu jfittex li jaqbilu, imma li jaqbel li haddieħor. Aħsbu bħalma kien jahseb Ġesù. (Fil.2:2-5)

Meta għandna Raġħaj daqstant tajjeb, u meta dak li qed jistenna minna ma hux xi haġa straordinarja jew impossibbli li nagħtuhielu, kemm jinhass ikrah u jnikket il-qalb id-dnub tal-bniedem li permezz tiegħu jitbiegħed mill-merħla ta' Kristu! U fost d-dnubiet kemm jistona u jdejaq il-mod xejn dirjituz anzi selvaġġ ta' dawk futna maltn u għawdxin, li f'telja ta' rabja,

ijgħollu lehinhom 'il fuq, u filwaqt li jużaw wieħed mir-rigali sbieħ li Alla jkun tathom, l-Isien, jkassbru l-isem t'Alla bid-dagħa faħxi tagħhom?

Kemm jistona u jinsterna' ikrah id-dagħa hekk kif jittla' jithallat mad-dagħ jleju tal-qniepen tagħna u jttfu u jgib fix-xejn il-kant u t-talb tal-ġemgħat miġbura fil-knejjes tagħna. Kemm jikxef vojtu u nuqqas ta' imħabba, kemm juri il-livell baxx li fih inkunu inżilna fil-hajja tagħna ta' kuljum.

Ejwew għalhekk il-lejja, hawn quddiem kulhadd, fil-presenza tar-Raġħaj Spiritwali tagħna, għad-dell ta' Kristu Sultan li jiddomina dan il-misrah, f'dan il-post fejn ta' kull għaxija eluf u eluf ta' għasafar jingabru flimkien biex jinsġu innu ta' radd il-hajr li-l-Alla Hallieq, ejwew il-lejja inwegħdu:

- li ma jkun qatt li xi hadd fostna jkasbar l-isem t'Alla, ta' Ġesù Ostja tal-Madonna u tal-qaddisin;
- li nagħmlu haliha kollha biex inwissu lil minn jżbalja b'dan il-mod;
- li nppatu għal tant żebieħ li Ġesù jirċievi mingħand id-dgħajja kollha;
- li nirrisuto il-koll li nkunu membri denji tal-merħla ta' Kristu, hali b'wiċċna minn quddiem inkunu nisgħu ntemnu għalenja: Mulej, int ir-Raġħaj tiegħi, Mulej int it-Tama tiegħi, Mulej int il-helsien tiegħi.

Ikun imfahhar l-isem Imqaddes t'Alla

MEJDA TA' L-APPOSTLI

Nhar Hadd il-Palm 19 ta' Marzu 1989 Mons Isqof Nikol Cauchi bierek u nawgura Mejda ta' l-Appostli li saret għall-ewwel darba fiċ-ċentru Parrokkjali tagħna. Il-mejda saret fuq l-istil Lhudi b'fuhħar maħdum apposta mid-Ditta Alka Ceramics tas-Sur Paul Haber f'Malta. Matul il-ġimgħa li matulha damet miftuħa għall-wiri mijiet ta' nies żaruka u fahħru din l-inizjattiva. L-ispejjeż li saru biex sar dak kollu li kien hemm fuq il-mejda thallsu mill-Ladies Society tal-Parroċċa tagħna. Fir-ritratt Mons Isqof jidher ibierek il-mejda.

1989 - ASTRA TOURS - 1989

TOUR No. 1 GERMANJA u FRANZA

TOUR No. 2 ITALJA U JUGOSLAVJA

TOUR No. 3 ITALJA, FRANZA, PORTUGAL u SPANJA

Għal Programm dettaljat ċempel: 627016, 556236, 551004

Wirja ta' l-Arti mill-GHAQDA ŻGHAŻAGH LA STELLA

Art Talent '89 huwa l-isem ta' wirja artistika li fethet nhar il-Hadd 23 t'April fil-Kumplex tat-Teatru Astra. Il-Wirja, organizzata mill-Ghaqda Żgħażaġh La Stella fl-okkażjoni ta' Jum San Ġorġ, kienet tiġbor fiha diversi xogħolijiet ta' artisti Għawdxin, il-koll membri tal-Parroċċa Bażilika ta' San Ġorġ.

B'kolloxx hađu sehem 18 l-artist li bejniethom esebixxew 184 xogħol tal-arti.

Il-ftuh uffiċċjali tal-wirja sar mill-Ministru għal Għawdex, Anton Tabone fi tmiem marċ li l-Banda La Stella organizzat bħala parti mill-festa liturġika ta' San Ġorġ, Patrun t'Għawdex. F'dikors qasir li għamel, il-Ministru Tabone qal li permezz tal-attivitatiet tagħha, l-Ghaqda Żgħażaġh La Stella qegħda mhux biss tkabbar il-festa u tagħmel isem lill-Każin, iżda fuq kolloxx tgħin biex tippromovi lill Għawdex u s-soċjetà Għawdxija. Huwa qal li mhux talli l-poplu għandu jappoġġja attivitatiet kulturali ta' din ix-xorta, iżda saħansitra l-istess stat għandu jhossu dover tiegħu li jinkoraġġjehom u jmxexxehom 'il quddiem.

"Il-wirja tal-arti", kompla l-Ministru Tabone, "tagħtina prova oħra, ta' kemm Għawdex, minkeja ċ-ċokon tiegħu, għandu nies li kapaċi jhaddmu t-talenti tagħhom, u li dawn jikkompetu tajjeb ma' dawk ta' artisti barranin."

Il-Ministru Tabone feraħ lill-Ghaqda Żgħażaġh La Stella tal-inizzjattiva tagħha u awguralha aktar hidma b'risq il-membri habrieka tagħha.

Il-Ministru Anton Tabone qed jġi mdaawar mad-diversi sezzjonijiet tal-Wirja, akkumpanjat mill-membri tal-Ghaqda Żgħażaġh La Stella.

Il-Wirja ġiet imbierka mill-Arċipriet tal-Bażilika ta' San Ġorġ, Mons. Salv. Borg.

Fil-wirja kien hemm esebiti xogħolijiet ta' pittura, fuħhar, tafal, kartapesta, arkett, kewba, terracotta, disinjii ħġieg, u oħrajn.

Pranzu biex jifkakar Jum SAN ĠORĠ

Il-Ladies Society tal-Bażilika tagħna għal darb'oħra fakkret Jum San Ġorġ bi Pranzu li nżamm fil-Cornucopia Hotel sewwa sew nhar il-Festa Liturġika tal-Qaddis t'Għawdex, il-Hadd 23 t'April.

Il-Pranzu nżamm taħt il-harsien tal-E.T. Mons. Isqof Nikol Cauchi u l-Ministru għal Għawdex u s-Sinjura Tabone. Mistednin oħra speċjali kienu jinkludu lil Mr George Creber, Konslu u Uffiċċjal Amministrattiv fil-British High Commission, Profs. Pietro Insana, Kap tal-Istitut Kulturali Taljan, W.R. Arċipriet Mons. Salv Borg tal-Bażilika ta' San Ġorġ, Dr. Eugene Montanaro LL.D., President Onor. tal-Banda La Stella u s-Sur u s-Sinjura Paul M. Cassar.

F'diskors qasir li għamlet lejn tmiem il-pranzu, Mrs Georgina Cassar, President tal-Ladies Society, tkellmet dwar l-attivitatiet soċjali, kulturali u filantropiċi li l-Kumitat tagħha jorganizza minn żmien għal ieħor matul is-sena. Hija fissret kif permezz ta' wħud minn dawn l-attivitatiet il-Ladies Society qed jirnexxielha tibni fond li minnu ta' spiss tibbenefika l-Bażilika ta' San Ġorġ. Każ tipiku kien ix-xiri tal-oġġetti kollha tal-fuħhar li ntużaw għall-Mejda tal-Appostli din is-sena, kif ukoll il-preżentazzjoni ta' sett pjaneti hodur lill-Bażilika. Il-Ladies Society offriet ukoll kontribuzzjonijiet ta' flus b'risq l-istituti orfanatrofji t'Għawdex.

Tkellem ukoll il-Ministru għal Għawdex, Anton Tabone, li f'diskors li għamel feraħ lill-għaqda għall-hidma li qed

Il-Head-Table fil-Pranzu li nżamm biex ifkakar Jum San Ġorġ f'Għawdex.

tweetaq għall-ġid tal-komunità parrokkjali ta' San Ġorġ. Il-Ministru Tabone awgura li l-Ladies Society tissokta bil-inizzjattivi tagħha, u stieden soċjetajiet oħra jagħtu huma wkoll il-kontribut tagħhom għall-ġid tas-soċjetà Għawdxija.

Matul il-Pranzu l-Kor Laudate Pueri tal-Bażilika ta' San Ġorġ immexxi mis-Sinjorina Maria Frendo, ferraħ lil dawk preżenti, fosthom numru ta' residenti Nglizi, bil-kant ta' għanjet tradizzjonali u folkloristiċi.

CHAMBER ORCHESTRA

Nhar it-Tlieta fil-għaxija 22 ta' Marzu fil-Knisja Bażilka tagħna orkestra taż-żgħażaġh minn Bremen fil-Germanja tat kuncert orkestrali li fih daqqet xoghlijiet ta' J.S. Bach, W.A. Mozart u A. Dvorak.

Mijiet ta' Għawdxin attendew għal dan il-Kuncert li ngab fostna bl-inizjattiva tal-Ministeru għal Għawdex u bil-kollaborazzjoni tal-Ministeru ta' l-Edukazzjoni (Dipartiment u Kultura u Ambjent) u tal-Kapitlu ta' San Ġorġ.

L-orkestra kienet taħt it-tmexxija tas-surmast żagħżuġh Jörn Relitz u hadem sehem is-solista Karen Tilch.

L-orkestra Ġermaniża "JUGENDKAMMERUR-CHESTER" twaqqfet f'Bremen fl-1982 u daqqet fl-Awstrija (darbtejn) u fl-Italja. L-orkestra hija komposta minn studenti tal-Bremen Music Academy.

Għal dan il-kuncert attenda l-Minjstru għal Għawdex l-Onor Anton Tabone u s-sinjura tiegħu. Kienu preżenti wkoll l-Onor Louis Refalo, il-President tal-Kultura għal Għawdex il-Perit Joe Dimech, il-Kapitlu tal-Bażilika ta' San Ġorġ flimkien mal-Arcipriet Mons Salv Borg li fi tmien il-kuncert ippreżenta rigal ta' tifkura lis-Surmast ta' l-orkestra u radd ħajr lil kulħadd. Ippreżenta l-Kav. Joe. M. Attard.

ROKNA GHAT-TFAL

Għezież tfal,

Ergajna ltaqajna biex nghaddu f'it flimkien. Kif intom? Bħalissa forsi ma tantx għandkom mohħi għax qed tippreparaw għall-eżamijiet. Għandkom raġun; imma jiena ċert li, imħabbin kemm intom imħabbin, xorta ssibu f'it minuti biex tistgħu taqraw din ir-rokna tagħkom.

Ix-xahar ta' Mejju - tal-fjuri u tal-Madonna - igib miegħu mhux biss il-fwieħa u l-ilwien sbieħ tal-ward, u d-devozzjoni lejn il-Verġni Marija, imma wkoll il-jum li hu ddedikat lil-ommijiet kollha tad-dinja. Tkun haġa sabiha hafna tara tfal jifflu l-karusijiet tagħhom biex jorġu dak li jkun faddu hali jmorru jixru xi rigal biex bih iferru lil Ommijiethom.

Bil-mezzi li jkollhom it-tfal ma jkunux jistgħu jagħtu rigali kbar lil-Ommijiet, iżda l-ommijiet xorta jifru hafna meta wliedhom juruhom li jaħsbu fihom u li jhobbuhom għal dak kollu li jagħmlu magħhom.

Kien hemm xi hadd li staqsa lil xi tifel dwar x'jaħsbu fuq il-mummy tagħhom, u whud minn dawn wiegħu:

"Ommi tlesti hafna ikel tajjeb. Bix-xorti li tkun hi, daqs-kemm niġġieldu jien u oħti. Meta nikber, inpattilha billi meta nibda naħdem, nixtrilha dawk l-affarijiet li kienet tixtieq u qatt ma setgħet taqta' xewqitha".

"Ommi tiegħu hsiebna u toħroġ taħdem xogħol barrani biex meta jkollna bżonn xi haġa tkun tista' tixtrihelna. Meta nkunu ma nifilix, tabbanduna x-xogħol u l-qiegh tal-flus biex toqgħod magħna. Meta tarana ferhanin, hi tiffra magħna."

"Jien inhobbha lil ommi. Jien wieħed minn dawk li jbatu b'hafna dwejjaj, iżda hi tara x'tivvinta biex tferrani, u gabel ma tarani ferħan, ma titlaqni".

Tfal, nirrispettaw lil ommna għomorna kollu, ngħinuha kull meta jkun hemm bżonn, u ma nonqsux li naħsbu biex inferruha mill-aħjar li nistgħu.

IL-QAWMIEN TA' KRISTU

Dramm Bibbliku fit-Teatru ASTRA

Nhar hadd il-Ġhid 26 ta' Marzu li għadda l-Għaqda Drammatika ASTRA pprezentat id-dramm Bibbliku modern "IL-QAWMIEN TA' KRISTU: Fatt Storiku jew Le?". Dan id-dramm taħt forma ta' proċess tribunali sar taħt il-harsien ta' l-Isoqof t'Għawdex Mons Isoqof Nikol Cauchi. Id-direzzjoni u l-produzzjoni ta' dan id-dramm kienet fidejn is-Sur Ġorġ Xerri u minn dawn il-kolonni nifirhu lill-atturi kollha li verament taw xhieda ta' l-abilità teatrali tagħhom. Ir-ritratt juri xena waqt id-dramm.

LA TRAVIATA f'Ghawdex: Straordinarja

Granet wara ż-żewġ rappreżentazzjonijiet ta' l-opra lirika La Traviata, hafna huma dawk li għadhom jittelmu dwar il-livell għoli li lahqet din il-produzzjoni operistika f'Ghawdex. Kienet opra fil-veru sens tal-kelma: opra esegwita b'teknika, kapaċità, kulur u majestrija liema bħala.

Mhux biss il-vuċijiet ewlenin kienu fi klassi għalihom, iżda saħansitra l-Kor, iffurmat minn għadd sabiħ ta' iżgħażaġh Għawdxin membri tal-istess Teatru, kien stupend fil-partijiet kollha li ġie msejjaħ għalihom. Anzi wieheċ jista' jgħid bla tlaqluq li l-Kor reġa' kien wieheċ mill-fatturi tipiku tal-epoka li fiha nżammet il-graġja ta' imħabba, li kellha bħala protagonista liż-żagħżuġha Violetta Valery.

La Traviata hija opra li minbarra l-ilewva ta' mużika li fiha, toffri l-ispettaklu, partikularment matul l-ewwel żewġ atti; dan bla dubju ma kienx nieqes fuq il-palk spazzjuż tat-Teatru Astra, fejn assistejn għal koreografija eċċellenti, xenarju mill-isbaħ u fuq kollox set ta' kostumi l-gmiel tagħhom, li lkoll flimkien komplew johlqu kwadru tipiku tal-epoka li fiha nżammet il-graġja ta' imħabba, li kellha bħala protagonista liż-żagħżuġha Violetta Valery.

Iż-zingari Spanjoġi u l-matadores johlqu festa ta' brju, kant u ifn tradizzjonali f'xena spektakkoluża mis-Tieni Att.

Ma jistax jonqos li numru kbir ta' nies ħadmu bla nifs wara din il-produzzjoni. Minn ta' quddiem żgur li għandi nsemmi lis-Surmast Joseph Vella li f'idejeh kellu d-direzzjoni mużikali tal-opra. Għal Mro Vella, La Traviata kienet holqa oħra mill-aktar sinifikattiva fil-katina twila ta' suċċessi li huwa mnexxielu jgħaqqad fil-karriera tiegħu. Mhux ta' b'xejn li illum il-ġurnata isem Joseph Vella sar marbut mal-aqwa xogħolijiet mużikali li jinżammu f'pajjiżna.

Mas-Surmast Vella rrid nassoċja lill-atturi primarji barranin li ħadu sehem: Tiziana Ducati, Viviana Fabbri, Giandomenico Bisi, Lorenzo Catacchi, Giorgio Lormi u Franco Tisi, li lkoll urewna x'isarrfu. Insemmi wkoll lill-erba' kantanti lokali li tant impressjonaw fil-partijiet tagħhom, Rosabelle Pavia, Noel Galea, Karen Camilleri u Paul Portelli, lit-tliet surmastrijiet ta' l-Kor, John Galea, Maria Frendo u Colin Attard, lil Manuel Grima bħala Koreografu u Asst. tal-Produzzjoni, lill-mużiċisti, lill-group ta' żeffiena, lil Gorġ Farrugia li flimkien ma'

Għal Violetta, li taf li wasal fl-aħħar mumentu ta' ħajjitha, xejn ma jiswa l-kliem ta' faroġ li jipprovaw iġhidulha t-Tabib Grenuil u Giorgio Germont (Att III)

Manuel Grima kien responsabbli mit-qaqsa tal-kostumi, kif ukoll lill-membri bravi tal-Kor. Kelma ta' tiffir mhux anqas jisthoqqlu Profs. Franco Vacchi għad-direzzjoni għaqlija tiegħu fil-produzzjoni.

Prosit fuq kollox lid-Direzzjoni tas-Soc. Fil. La Stella li għal darb'ohra mnexxielha toħroġ bi-unuri kollha minn produzzjoni daqstant impenjattiva. Grazi La Stella, Grazi Mill-Qalb tal-kontribut kbir li qed tagħti fi-żvilupp tal-kultura mużikali ta' pajjiżna.

L-ewwel rappreżentazzjoni ta' La Traviata nżammet taħt il-ħarsien distint tal-President ta' Malta, Dr Censu Tabone, waqt li dik tal-Hadd 16 t'April saret taħt il-patroċinju tal-Prim Ministru, Dr. Eddie Fenech Adami

SB

CRONACHE DEL CENTENARIO

DUE MISSIONARI: DONO DI MALTA ALLA TUNISIA

Il-Dono Missionari...
 il-Dono Missionari...
 il-Dono Missionari...
 il-Dono Missionari...
 il-Dono Missionari...

IŻ-ZJARA TA' DON EGIDIO VIGANÒ

Iż-zjara li kien għamel ir-Rettur Maġġur tas-Salezjani 'Don Bosco, Don Egidio Viganò f'Jannar li għadda ġiet rappurtata fil-aħħar ħarġa ta' 'Il Bolettino Salesiano'. Ir-rapport jagħti mportanza lill-lapida li tflakkar l-ewwel oratorju fi triq Karità u li tpoġġiet fejn iċ-ċentru parrokkljali tagħna.